

Sześciolatek w szkole.

***Konstruowanie i modyfikowanie programów
edukacji wczesnoszkolnej***

Piotr Kaja, Andrzej Peć

Sulejówek ORE, 11-12 maja 2011

PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli,
- Ustawa z dnia 07 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., nr 67, poz. 329 z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

GENERALNA ZASADA DOPUSZCZANIA PROGRAMÓW

Ustawa z dnia 19 marca 2009 r. znowelizowała przepisy art. 22a ustawy o systemie oświaty, **wprowadzając generalną zasadę dopuszczania programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.**

NAUCZYCIEL (nauczyciele):

- sprawdza zgodność programu nauczania z podstawą programową,
- sprawdza dostosowanie programu do warunków w jakich pracuje oraz **do potrzeb i możliwości uczniów**
- wnioskuje o dopuszczenie do użytku w danej szkole programu nauczania,
- odpowiada za wybór programu lub za program własny.

DYREKTOR:

- dopuszcza do użytku w danej szkole program nauczania.
przed dopuszczeniem dyrektor **może** zasięgnąć opinii:
 - 1) nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony, lub
 - 2) konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
 - 3) zespołu nauczycielskiego, zespołu przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego, o których mowa w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
- **Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej odpowiednio do wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego.**

RADA PEDAGOGICZNA

Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszcza do użytku w danej szkole zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.

Rozdział 3

Zarządzanie szkołami i placówkami publicznymi

USTAWA

z dnia 7 września 1991 r.

o systemie oświaty

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, § 2. 3. „... Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.” oraz § 2. 4. „Zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, program nauczania dla zawodu albo program nauczania dla profilu powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.”

MODYFIKACJA PROGRAMU – NAUCZYCIEL AUTOREM PROGRAMU NAUCZANIA

ZADANIA

Nauczyciel może:

- opracować program samodzielnie bądź we współpracy z innymi nauczycielami;

albo

- przedstawić dyrektorowi szkoły program opracowany przez innego autora (autorów), np. może wybrać program nauczania spośród programów dostępnych na rynku, jeśli uważa, że taki właśnie program najlepiej odpowiada potrzebom jego uczniów i warunkom, w jakich pracuje;

albo

- przedstawić program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi przez siebie modyfikacjami, wskazując zakres proponowanych zmian z uzasadnieniem, dlaczego je proponuje.

PODSTAWA PROGRAMOWA

Podstawa programowa określa cele i treści nauczania, umiejętności uczniów oraz zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego oraz w programach nauczania. Regulacja treści kształcenia w języku efektów kształcenia, poprzez określenie wymagań na koniec każdego etapu edukacyjnego, ma na celu precyzyjne określenie tego, czego szkoła zobowiązana jest nauczyć przeciętnego ucznia.

Przywiązanie szczególnej

wagi do efektów kształcenia, dokonujące się aktualnie w systemach edukacji krajów Europy, będzie szło w parze ze zwiększeniem autonomii szkoły w zakresie kształtowania procesu kształcenia. Pozwoli to szkole na taki dobór metod nauczania, który – w kontekście uwarunkowań jej pracy – w sposób optymalny zapewni osiągnięcie opisanych w podstawie efektów kształcenia. Precyzyjny opis wymagań na koniec każdego etapu kształcenia zapewni także spójność procesu nauczania w obrębie całego systemu szkolnictwa.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych **(załącznik nr 2 do rozporządzenia) obejmuje dwa etapy edukacyjne: etap I** (klasy I-III szkoły podstawowej) oraz **etap II** (klasy IV-VI szkoły podstawowej).

Dotychczasowe kształcenie zintegrowane (I etap – klasy I-III) określa się mianem edukacji wczesnoszkolnej, której celem jest stopniowe i możliwie łagodne przeprowadzenie dzieci z kształcenia całościowego do nauczania przedmiotowego w wyższych klasach szkoły podstawowej. Z uwagi na możliwości rozwojowe ucznia klasy I, zakres wiadomości i umiejętności ustalony został odrębnie **dla ucznia kończącego klasę I** oraz – w formie wymagań – **dla ucznia kończącego klasę III**.

Wymagania te zostały sformułowane w sposób zakładający przeprowadzenie ucznia przez ten etap w sposób jak najbardziej przyjazny i zachęcający.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej, ustalono tak, by nauczyciel mógł je zrealizować z uczniami **o przeciętnych możliwościach**. Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości i umiejętności ukształtowane w klasach I-III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do nauki w klasach IV-VI szkoły podstawowej.

Jak osiągnąć cel?

Dzięki podstawie każdy, planujący proces edukacyjny nauczyciel, zna cel kształcenia i treści nauczania, nie ma jednak w podstawie informacji o sposobach dojścia do celu, czyli brak w niej odpowiedzi na pytanie, jak osiągnąć założone cele. Na to pytanie odpowiedź powinien dawać program nauczania. W programie muszą się znaleźć informacje o sposobie organizacji procesu nauczania.

Nauczyciel jest prawdziwym autorem realizowanego programu nauczania i wie, jak zorganizować proces nauczania w swojej klasie. Nowe regulacje prawne oddają w ręce nauczyciela zadanie przedstawienia tej koncepcji dyrektorowi. Nauczyciel może korzystać ze znanych programów, ale przede wszystkim musi poznać podstawę programową, przemyśleć ją i zaplanować własny sposób realizacji.

PROGRAM NAUCZANIA

(§ 4 rozporządzenia) obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej (kształcenia zintegrowanego), przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części i może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, albo w dotychczasowej podstawie programowej kształcenia ogólnego;

PROGRAM NAUCZANIA OGÓLNEGO - STRUKTURA

zawiera:

- szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego
- sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,
- opis założonych osiągnięć ucznia, a w przypadku programu nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego - opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów,
- propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;

PODSTAWOWE KRYTERIUM JAKOŚCI PROGRAMU:

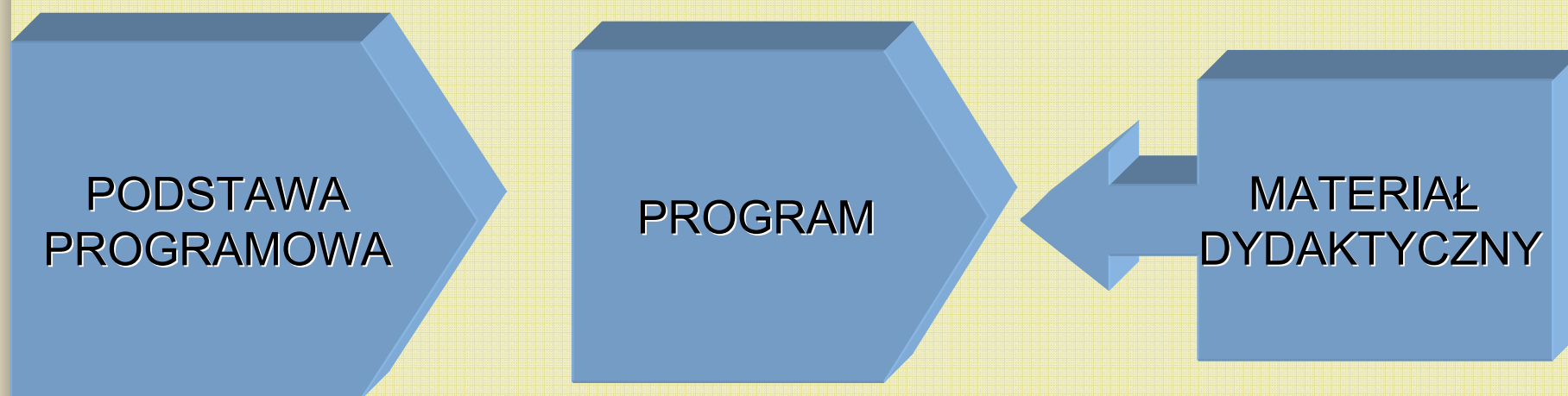
- zgodność z podstawą
- poprawność merytoryczna
- poprawność dydaktyczna

STEREOTYPY I PRAKTYKI ZWIĄZANE Z PROGRAMAMI NAUCZANIA

1. Wybór - program nauczania wyzwaniem dla nauczyciela

- a) brak wiary we własne umiejętności
- b) zaufanie do nauczyciela?
- c) prawa autorskie
- d) **zaufanie wydawnictwom – nauczyciel autorem programu**

EDUKACJA

2. Podstawa programowa – czy ją znamy?

- czytanie podstawy programowej

3. Edukacja muzyczna. Wychowanie do odbioru i tworzenia muzyki: śpiewanie i muzykowanie, słuchanie i rozumienie. Uczeń kończący klasę I:

1) powtarza prostą melodię; śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego, wykonuje śpiewanki i rymowanki;

Piosenka

Śpiewanka

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl

3. Edukacja muzyczna. Wychowanie do odbioru i tworzenia muzyki: śpiewanie i muzykowanie, słuchanie i rozumienie. Uczeń kończący klasę I:

2) odtwarza proste rytmy głosem i na instrumentach perkusyjnych; wyraża nastrój i charakter muzyki płaśając i tańcząc (reaguje na zmianę tempa i dynamiki);

CD 25

KLAWESY W TAKCIE NA 4

muz. P. Kaja

3. Edukacja muzyczna. Wychowanie do odbioru i tworzenia muzyki: śpiewanie i muzykowanie, słuchanie i rozumienie. Uczeń kończący klasę I:

- 3) realizuje proste schematy rytmiczne (tataizacją, ruchem całego ciała);
- 4) wie, że muzykę można zapisać i odczytać;

Tataizacja

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl

1. Edukacja polonistyczna. Wspomaganie rozwoju umysłowego w zakresie wypowiedzania się. Dbłość o kulturę języka. Początkowa nauka czytania i pisania. Kształtowanie umiejętności wypowiedzania się w małych formach teatralnych. Uczeń kończący klasę I:

3) w zakresie umiejętności wypowiedzania się w małych formach teatralnych:

- a) uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślnego,
- b) rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scence,
- c) odtwarza z pamięci teksty dla dzieci, np. wiersze, piosenki, fragmenty prozy.

Śpiewanki – do zabawy

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl

2. Język obcy nowożytny. Wspomaganie dzieci w porozumiewaniu się z osobami, które mówią innym językiem. Uczeń kończący klasę I:

- 1) rozumie proste polecenia i właściwie na nie reaguje;
- 2) nazywa obiekty w najbliższym otoczeniu;
- 3) recytuje wierszyki i rymowanki, śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego;
- 4) rozumie sens opowiedzianych historyjek, gdy są wspierane obrazkami, gestami, przedmiotami.

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należą:

5) umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji;

Ważnym zadaniem szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, na zajęciach z różnych przedmiotów.

Dlaczego boimy się multimedialnych urządzeń?

3. Edukacja muzyczna. Uczeń kończący klasę III:

1) w zakresie odbioru muzyki:

a) zna i stosuje następujące rodzaje aktywności muzycznej:

– śpiewa w zespole piosenki ze słuchu ...

b) rozróżnia podstawowe elementy muzyki (melodia, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo, dynamika) i znaki notacji muzycznej (wyraża ruchowo czas trwania wartości rytmicznych, nut i pauz),

KOTEK

śl. Anna Hanus
muz. Piotr Kaja

mf **Żywo**

Czy wi - dzi - cie te - go ko - tka? Je - go pa - ni to Do - ro - tka,
bardzo śmieszny z niego zwierz, więc go po - znaj, je - śli chcesz.

Kotek wok

Kotek 1

Kotek
instr.

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl

3. Edukacja muzyczna. Uczeń kończący klasę III:

c) **aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy**: rozróżnia i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny muzyki, **rozpoznaje utwory wykonane: solo i zespołowo, na chór i orkiestrę**; **orientuje się w rodzajach głosów ludzkich** (sopran, bas) oraz w instrumentach muzycznych ...

2) w zakresie tworzenia muzyki:

a) **tworzy** proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów oraz **improwizacje ruchowe do muzyki**,

b) **improwizuje głosem** i na instrumentach według ustalonych zasad,

Kotek orkiestra

Kotek koncert

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl

5. Edukacja społeczna. Wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami

i dorosłymi. Uczeń kończący klasę I:

7) potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, czym zajmuje się np. policjant, strażak, lekarz, weterynarz; wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc;

8) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy), rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej.

Materiał dydaktyczny

Quiz Chopin

Oda karaoke

Materiał muzyczny do pobrania z panelu <Nauczyciel> na www.eduskrypt.pl